УДК 159.9:343.985:343.91
DOI https://doi.org/10.32850/sulj.2026.3.9

ПСИХОЛОГІЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОФАЙЛІНГ У ДОКУМЕНТУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ УГРУПОВАННЯМИ

Татаренко С. В., Пекарський С. П., Зеленський С. М.

Застосування профайлінгу при документуванні злочинів організованих злочинних угруповань залишається практично не дослідженим напрямом вітчизняної юридичної психології, незважаючи на значний потенціал цього інструменту для підвищення якості фіксації доказової інформації.

Мета дослідження – визначити психологічні засади застосування профайлінгу в оперативно-розшуковій діяльності при документуванні кримінальних правопорушень, вчинених організованими злочинними угрупованнями (далі – ОЗУ), та запропонувати напрями його системної інтеграції у вітчизняну практику. Дослідження виконане методом теоретичного аналізу та синтезу наукових джерел. Аналіз ґрунтується на 16 джерелах, виданих переважно у 2020–2026 роках, а також на чинному оперативно-розшуковому та кримінально-процесуальному законодавстві України й Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. Визначено, що гомологічний підхід, теорія рис та інтегративний підхід є основними теоретичними засадами профілювання, а методологія ФБР США передбачає шість послідовних стадій складання психологічного профілю злочинця. Встановлено, що застосування профайлінгу щодо ОЗУ набуває групового характеру, зокрема, паралельно: формуються профілі ватажка, виконавців та осіб, які забезпечують діяльність ОЗУ. Відповідно, аналіз взаємодії між ними розкриває ієрархічну структуру угруповання. Виокремлено сім напрямів профайлінгу при документуванні злочинів ОЗУ: складання портрета невстановленого учасника, реконструкція події злочину з урахуванням рольового розподілу, виявлення недостовірності інформації від пов'язаних осіб, груповий профайлінг, кіберпрофайлінг за цифровими слідами, віктимологічний профайлінг та ДНК-профілювання як інструмент ідентифікації у справах про воєнні злочини. Теоретичне значення дослідження полягає у формуванні концептуальних засад групового профайлінгу як самостійного напряму оперативно-розшукової психології. Практична значущість дослідження: запропоновані чотири взаємообумовлені напрями системної інтеграції профайлінгу охоплюють методологічний, освітній, організаційний та правовий аспекти реформування. Наукова новизна: вперше здійснено комплексний аналіз психологічних засад групового профайлінгу при документуванні злочинів ОЗУ. Перспективи подальших досліджень пов'язані з емпіричною верифікацією методик профайлінгу при документуванні конкретних видів злочинів ОЗУ.

Ключові слова: *профайлінг, оперативно-розшукова діяльність, організовані злочинні угруповання, документування кримінальних правопорушень, психологічний портрет злочинця, кіберпрофайлінг, груповий профайлінг.*

Tatarenko S. V., Pekarskyi S. P., Zelenskyi S. M. Psychology of operational and investigative activity: profiling in the documentation of criminal offences committed by organised criminal groups

The application of profiling in documenting crimes committed by organised criminal groups remains unexplored in domestic legal psychology, despite this tool's potential for improving evidence quality. The purpose of the study is to determine the psychological foundations of profiling in operational and investigative activity in the context of documenting criminal offences committed by organised criminal groups and to propose directions for its systemic integration into Ukrainian practice. The study employs theoretical analysis and synthesis of scholarly sources. The analysis draws on 16 sources published between 2020 and 2026, current Ukrainian operational and criminal procedural legislation, and the United Nations Convention against Transnational Organised Crime. It is established that the homological approach, trait-based theory, and the integrative approach constitute the principal theoretical frameworks, and that the FBI methodology involves six sequential profiling stages. When applied to organised criminal groups, profiling acquires a group-ori-

© Татаренко С. В., Пекарський С. П., Зеленський С. М., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

ented character: profiles of the leader, perpetrators, and cover persons are constructed in parallel, while their interaction analysis reveals group hierarchy. Seven directions of profiling in documenting organised group crimes are identified: portrait of an unidentified member; criminal event reconstruction with role distribution; detecting false information from associated persons; group profiling; cyber-profiling based on digital traces; victimological profiling; and DNA profiling as an identification tool in war crimes cases. The theoretical contribution lies in forming conceptual foundations for group profiling as a distinct direction of operational and investigative psychology. Practically, four interrelated integration directions are proposed covering methodological, educational, organisational, and legal dimensions. Scientific novelty: the first comprehensive analysis of the psychological foundations of group profiling in documenting organised criminal group offences. Future research should focus on empirical verification of profiling techniques for specific types of organised crime. Article type: theoretical.

***Key words**: profiling, operational and investigative activity, organised criminal groups, documentation of criminal offences, psychological portrait of the offender, cyber-profiling, group profiling.*

Постановка проблеми та її актуальність. Протидія організованій злочинності є одним із пріоритетних завдань правоохоронної системи України, що набуло особливої гостроти в умовах збройної агресії російської федерації, коли ОЗУ активно використовують ситуацію нестабільності для розширення сфер злочинної діяльності. Правовий вимір організованої злочинності визначений Кримінальним кодексом України: ст. 27 закріплює види співучасті, ст. 28 розмежовує групу осіб, групу осіб за попередньою змовою, організовану групу та злочинну організацію, а ст. 255 і 255-1 встановлюють відповідальність за створення злочинної спільноти, керівництво нею, участь у ній та поширення злочинного впливу [2].

Однак нормативно-правові категорії лише позначають об'єкт протидії, тоді як питання про психологічні інструменти документування злочинної діяльності угруповання залишається практично без відповіді.

Актуальність дослідження обумовлена тим, що, по-перше, документування злочинів ОЗУ психологічно складніше за документування одноосібних злочинів: слідова картина відображає не особистість одного виконавця, а рольовий розподіл, ієрархію та поведінкові патерни різних учасників. По-друге, нормативно-правова основа для застосування психологічних методів в ОРД існує лише в загальному вигляді: закони України «Про оперативно-розшукову діяльність» [1], «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [6] та «Про Національну поліцію» [5] допускають застосування наукових методів, але не пропонують конкретного механізму впровадження профайлінгу.

Невирішеним залишається відсутність комплексного аналізу психологічних засад профайлінгу саме щодо організованої злочинної діяльності – з урахуванням рольової структури ОЗУ, групової динаміки, корупційної складової та специфіки роботи з цифровими слідами, що відрізняє ОЗУ від одноосібних злочинців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування профайлінгу в оперативно-розшуковій діяльності досліджується у вітчизняній науці переважно у двох напрямах: загальнотеоретичні засади профайлінгу та специфіка його застосування при протидії окремим видам злочинів; комплексного аналізу профайлінгу з огляду на специфіку діяльності ОЗУ наявні дослідження не здійснюють.

Загальнотеоретичні та методологічні засади профайлінгу розкрито в роботах наступних авторів.

Березняк В. С., Марієнко А. О., Каторкін Р. А. та Сидорова Е. О. [7] запропонували класифікацію видів профайлінгу та описали методику OSINT і виявлення мікроекспресій за П. Екманом, однак орієнтуються на загальну поліцейську практику без урахування специфіки ОЗУ.

Дмитрик Ю. І. та Кондратюк О. В. [8] обґрунтували необхідність системного застосування профайлінгу оперативними підрозділами й зафіксували його недооціненість практичними працівниками, але не розглядають груповий профайлінг.

Телійчук В. Г. та Зінченко С. С. [10] детально описали шестистадійну модель ФБР та принцип обміну Локарда – фундаментальний для профайлінгового аналізу місця злочину, вчиненого ОЗУ.

Гаман І. Г. [11] здійснила порівняльний аналіз американської (ФБР) та британської (Кантер, circle theory) шкіл профайлінгу та розмежувала поняття «психологічний профіль» і «психологічний портрет» за О. І. Діденком – розмежування, принципове для нашого дослідження, оскільки у взаємодії з ОЗУ оперативний працівник одночасно оперує кількома «профілями» невстановлених учасників, а не «портретами» конкретних осіб.

Прикладні напрями профайлінгу висвітлені вужче.

Зачек О. І. та Дмитрик Ю. І. [9; 16] дослідили застосування профайлінгу для протидії кіберзлочинності, запропонувавши формулу «чому + як =

хто» та класифікацію кіберзлочинців за Д. Шіндер, проте кіберпрофайлінг у контексті ОЗУ не розглядають.

Смутчак З. В. [12] охарактеризувала дев'ять інструментів кадрового профайлінгу та п'ятикроковий алгоритм виявлення брехні, застосовні у взаємодії з пов'язаними особами ОЗУ та у внутрішньому антикорупційному контролі.

Севрук В. Г. [13] встановив кримінологічні закономірності вибору жертв угруповань, сформованих на етнічній основі, та рівень латентності таких злочинів (63,4%) – закономірності, що формують емпіричне підґрунтя для профайлінгових гіпотез щодо типу ОЗУ та рольового розподілу між учасниками.

Суміжні аспекти психологічного забезпечення ОРД розкрито в роботах Бігуняк А. О. [14], яка запропонувала тримірну модель психологічної готовності поліцейських, та Желізняк А. С. [15], який систематизував міжнародний досвід психологічної підготовки поліцейських у США, Норвегії, Великій Британії та Польщі.

Лазаренко А. М. та Павлюк А. В. [17] дослідили ДНК-профілювання як вид криміналістичного профайлінгу в умовах збройної агресії – встановлення особи загиблих, документування воєнних злочинів і формування ЄРГІЛ, розглядаючи біологічний слід як самостійний об'єкт профайлінгового аналізу.

Підсумовуючи вищезазначене, маємо зауважити, що у більшості досліджень організована злочинність не розглядається як специфічний об'єкт профайлінгу з урахуванням рольового розподілу в ОЗУ, корупційної складової, групової психодинаміки та цифровізації злочинної діяльності.

Метою статті є визначення психологічних засад застосування профайлінгу в оперативно-розшуковій діяльності при документуванні кримінальних правопорушень, вчинених організованими злочинними угрупованнями, та обґрунтування напрямів системної інтеграції профайлінгу у вітчизняну практику.

Завдання дослідження: охарактеризувати теоретичні підходи до профілювання злочинців та їх специфіку стосовно ОЗУ; проаналізувати нормативно-правові умови застосування профайлінгу в Україні; систематизувати напрями його застосування при документуванні злочинів ОЗУ; запропонувати напрями системної інтеграції профайлінгу.

Методи дослідження. Дослідження є теоретичним; його основу становлять теоретичний аналіз і синтез наукових джерел та нормативно-правових актів, порівняльний аналіз підходів до профілювання й систематизація за функціональним критерієм. Джерельна база охоплює 11 наукових статей і методичних рекомендацій (2020–2026 рр.), 2 конференційні публікації та 6 нормативно-правових актів (закони України «Про оперативно-розшукову діяльність» [1], «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [6], «Про Національну поліцію» [5], КК України [2], КПК України [3], Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності [4]). Документування злочинів ОЗУ розглядається як психологічно особлива функція, що вимагає одночасного ведення кількох паралельних профілів і аналізу групової динаміки – на відміну від класичного профайлінгу одинаків.

Виклад основного матеріалу. Теоретичні засади профайлінгу в оперативно-розшуковій діяльності.

Профайлінг у широкому розумінні – це комплекс соціально-психологічних методик діагностики особистісних особливостей, прихованих мотивів і оцінки достовірності інформації, що повідомляється, заснованих на оцінці вербальної, невербальної та субвербальної поведінки об'єкта з метою прогнозування сценаріїв розвитку ситуацій [8, с. 97].

У вужчому, оперативно-розшуковому значенні – це складання психологічного портрета передбачуваного злочинця для участі в розпізнавальній діяльності та розслідуваннях [8, с. 97].

Принципово важливим є розмежування «психологічного профілю» (формалізований образ невстановленого злочинця, визначений за ознаками злочину) та «психологічного портрета» (сукупність характеристик конкретно встановленої особи) – на цьому наголошує І. Г. Гаман з посиланням на О. І. Діденка [11, с. 95]. У роботі з ОЗУ оперативний працівник, як правило, одночасно оперує кількома «профілями» невстановлених учасників.

Виокремлюють три теоретичні підходи до профілювання злочинців.

Гомологічний підхід («offender homology») ґрунтується на припущенні, що схожий стиль злочинної поведінки визначається схожими фоновими характеристиками особи.

Теорія рис («trait-based») акцентує увагу на стійких особистісних рисах, що детермінують злочинну поведінку.

Інтегративний підхід поєднує обидва, спираючись на суміщений еклектичний набір процесуальних технік та метакогнітивних процедур, включно із супервізією для профайлерів [8, с. 97–98].

Зарубіжний досвід свідчить, що практичне застосування профайлінгу переважно відбувається через інтегративний підхід як найгнучкіший.

Методологія ФБР США передбачає шість стадій складання психологічного профілю злочинця: збір даних про злочин; класифікація та оцінка злочину; реконструкція злочину; генерування профілю; перевірка гіпотез та поглиблений аналіз доказів; узагальнення та подання матеріалів [10, с. 187].

Типологічний поділ злочинів на «організований» та «дезорганізований» типи зберігає практичне значення в контексті ОЗУ: «організований» тип мінімізує фізичні сліди й контролює місце події, тоді як «дезорганізований» діє імпульсивно [7, с. 12]. У злочинах ОЗУ обидва типи нерідко співіснують – організатор і виконавець можуть відповідати різним психологічним профілям, що ускладнює аналіз, однак розширює профайлінговий матеріал.

Географічний профайлінг Д. Кантера («теорія кіл») передбачає, що злочинець діє у певній зоні навколо своєї «бази» [11, с. 95–96]. Щодо ОЗУ цей принцип ускладнюється свідомим розосередженням злочинної діяльності по різних регіонах, утім географічний аналіз здатен розкрити латентну логіку діяльності угруповання.

Профайлінг при документуванні злочинів ОЗУ має п'ять напрямів.

Перший напрям – складання психологічного портрета невстановленого учасника угруповання. Специфіка ОЗУ полягає у рольовому контексті слідів: ватажок мінімально присутній на місці злочину, проте залишає сліди у плануванні та фінансуванні; виконавець максимально представлений фізичними слідами, але мінімально – у цифровому та документальному просторах; особа, яка забезпечує діяльність ОЗУ може взагалі не залишати традиційних криміналістичних слідів, але фіксується у показаннях свідків. З огляду на це, профайлінгова робота з матеріалами злочину передбачає одночасне формування кількох паралельних профілів з урахуванням рольового розподілу учасників ОЗУ.

Другий напрям – реконструкція події злочину з урахуванням групової динаміки ОЗУ. Профайлер спирається на принцип обміну Локарда: будь-який контакт залишає слід, у тому числі поведінковий – взаємодія між членами угруповання під час вчинення злочину може бути реконструйована навіть за відсутності фізичних доказів [10, с. 188]. Особливо цінними є характерні для конкретних типів ОЗУ закономірності підбору жертв.

Севрук В. Г. встановив, що організовані угруповання, сформовані на етнічній основі, переважно обирають жертв з-поміж знайомих, земляків або колишніх партнерів [13, с. 200] – закономірності, що надають змогу реконструювати внутрішні відносини в ОЗУ.

Третій напрям – виявлення недостовірності інформації від учасників ОЗУ або пов'язаних з ними осіб. Цей напрям є найскладнішим, оскільки члени ОЗУ, як правило, заздалегідь узгоджують версію подій і проходять певну підготовку щодо протидії як оперативно-розшуковим заходам так і слідчим (розшуковим) діям.

Смутчак З. В. описує п'ятикроковий алгоритм виявлення брехні: встановлення базової норми поведінки (калібрування), введення стресового компонента, фіксація відхилень, аналіз ситуативних тригерів, опрацювання альтернативних гіпотез [12, с. 108]. Стосовно ОЗУ зазначений алгоритм ускладнюється тим, що базова поведінка учасника вже включає елементи психологічного захисту та контрпрофайлінгу. Саме тому ключовими сигналами стають мікроекспресії та невербальні прояви, описані П. Екманом, – вони значно важче піддаються свідомому контролю [7, с. 8].

Четвертий напрям – груповий профайлінг як технологія встановлення зв'язків між членами угруповання. Базова формула «чому + як = хто» трансформується у «чому + як + хто з ким = структура угруповання» [9, с. 95]. Груповий профайлінг передбачає аналіз не лише індивідуальних профілів, а й взаємодії між учасниками: психологічну сумісність, розподіл влади, мотивацію для діяльності, механізми внутрішнього контролю та реакцію угруповання на зовнішній тиск.

П'ятий напрям – кіберпрофайлінг та OSINT. Сучасна організована злочинність практично завжди залишає цифровий слід [9, с. 94].

О. І. Зачек та Ю. І. Дмитрик, спираючись на класифікацію Д. Шіндер, виокремлюють 6 категорій кіберзлочинців за психологічними та поведінковими характеристиками [9, с. 96], що уможливлює звуження кола підозрюваних. Паралельно OSINT – розвідка на основі відкритих джерел (соціальних мереж, форумів, публічних реєстрів) – є оперативно найдоступнішим цифровим методом профайлінгу, що не потребує окремого судового дозволу [7, с. 15–16].

Шостий напрям (допоміжний) – віктимологічний профайлінг. Встановлений Севруком В. Г. рівень латентності злочинів ОЗУ (до 63,4%) [13, с. 199] свідчить, що жертви нерідко уникають контакту з правоохоронцями. Розуміння психологічного профілю жертви уможливлює вибудову ефективної стратегії взаємодії: Смутчак З. В. особливо акцентує увагу на технологіях встановлення довіри та нейтралізації захисних реакцій [12, с. 109–110].

Сьомий напрям – ДНК-профілювання як різновид криміналістичного профайлінгу в умовах збройної агресії.

Лазаренко А. М. та Павлюк А. В. показують, що в умовах збройного конфлікту аналіз біологічних слідів перетворюється на самостійний профайлінговий інструмент: ДНК-профіль загиблого дозволяє не лише встановити особу, а й реконструювати обставини загибелі та задокументувати воєнний злочин [17]. Застосування STR-аналізу, дослідження мітохондріальної ДНК та Y-хромосоми значно підвищує точність ідентифікації при роботі з пошкодженими або частковими зразками, що є типовим у бойових умовах. Цей напрям органічно вписується в систему документування злочинів ОЗУ, зокрема у справах, пов'язаних із насильницькими зникненнями та виконанням незаконних наказів, – де поєднання психологічного портрета виконавця та біологічного сліду жертви утворює комплексну доказову базу.

Нормативно-правові умови застосування профайлінгу.

Профайлінг не згадується безпосередньо у жодному з чинних нормативних актів, проте має потенційне законодавче підґрунтя. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» [1] визначає метою діяльності пошук і фіксацію фактичних даних – поняття достатньо широке, щоб охоплювати психологічне профілювання в рамках оперативно-розшукової справи. Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» визначає як головні напрями загальнодержавної політики так і організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю, зокрема діяльність уповноважених суб'єктів з протидії організованій злочинності [6]. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності [4, ст. 20] зобов'язує держав-учасниць застосовувати спеціальні методи розслідування, що є міжнародно-правовим підґрунтям для законодавчого закріплення оперативного профайлінгу. О. І. Зачек та Ю. І. Дмитрик пропонують закріпити поняття «оперативний профайлінг» як самостійний пошуковий захід [9, с. 99].

При цьому слід враховувати, що результати профайлінгу мають орієнтувальний, а не доказовий характер і визначають напрям застосування негласних оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій відповідно до статей 246–275 КПК України [3].

На нашу думку, результати проведеного дослідження розкривають низку теоретичних та практичних наслідків, що дають змогу удосконалити існуючі підходи до психологічного забезпечення документування злочинів ОЗУ.

По-перше, виявлена специфіка профайлінгу ОЗУ – одночасне ведення паралельних профілів – частково суперечить класичній методологічній базі ФБР [10], розробленій для одиночних серійних злочинців. Якщо при серійних злочинах профайлер концентрується на єдиному невстановленому суб'єкті, то в разі ОЗУ предметом аналізу стає група як система, де індивідуальний профіль набуває значення лише у взаємодії з профілями інших учасників.

Це є принципово новою методологічною позицією, яка має розвиватися в окремому теоретичному напрямі групового профайлінгу.

По-друге, на наше переконання, кадровий профайлінг як антикорупційний інструмент залишається недостатньо опрацьованим у наявних дослідженнях у цій галузі, що є суттєвою прогалиною з огляду на цілеспрямовані спроби ОЗУ встановлювати корупційні зв'язки в правоохоронних органах. Ст. 8 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності [4] передбачає запобігання проникненню ОЗУ в урядові структури і кадровий профайлінг з огляду на дев'ять інструментів, описаних Смутчак З. В. [12], є конкретним механізмом виконання цього міжнародного зобов'язання в контексті правоохоронних органів.

Обмеження дослідження: по-перше, відкритий характер роботи не дозволяє підтвердити ефективність запропонованих підходів в українській практиці протидії ОЗУ. По-друге, специфіка групового профайлінгу при документуванні злочинів ОЗУ в умовах правового режиму воєнного стану залишається практично нерозробленою навіть з урахуванням нових напрацювань щодо ДНК-профілювання [17], що і становить пріоритетний напрям подальших досліджень.

Запропоновані напрями системної інтеграції профайлінгу охоплюють чотири взаємообумовлені рівні. Методологічний: подальша розробка вітчизняних методик групового профайлінгу, адаптованих до кримінологічних особливостей ОЗУ в Україні. Освітній: відновлення та наповнення дисципліни «Психологія ОРД» із самостійним модулем прикладного профайлінгу. Організаційний: розвиток спеціалізованих підрозділів кримінального аналізу у напрямку профайлінгу або цільових посад у структурі підрозділів, що протидіють ОЗУ. Правовий: законодавче закріплення поняття «оперативний профайлінг» відповідно до

Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. Маємо зауважити, що зазначені напрями є самостійними, однак їх доцільно реалізовувати у комплексі та надавати їм синхронного розвитку, оскільки впровадження одного без інших не забезпечить системного результату.

Висновки. За результатами дослідження сформульовано такі висновки. По-перше, профайлінг є психологічним інструментом, органічно вписаним у систему оперативно-розшукової діяльності, здатним суттєво підвищити ефективність документування злочинів ОЗУ; його ключова особливість – груповий характер, коли паралельно формуються профілі різних рольових позицій угруповання, а аналіз їхньої взаємодії розкриває ієрархічну структуру та механізм злочину.

По-друге, виокремлено сім напрямів застосування профайлінгу при документуванні злочинів ОЗУ: складання профілів невстановлених учасників; реконструкція події злочину з урахуванням рольового розподілу; виявлення недостовірності інформації; груповий профайлінг; кіберпрофайлінг та OSINT; віктимологічний профайлінг; ДНК-профілювання як інструмент ідентифікації та документування злочинів у зонах збройного конфлікту.

По-третє, нормативно-правова основа для застосування профайлінгу в Україні існує фрагментарно й потребує законодавчого закріплення поняття «оперативний профайлінг» відповідно до Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності та процесуальних вимог КПК України.

По-четверте, системна інтеграція профайлінгу можлива лише через синхронізований розвиток чотирьох напрямів: методологічного, правового, організаційного та освітнього.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з емпіричною верифікацією методик групового профайлінгу при документуванні конкретних видів злочинів ОЗУ (злочини проти життя та здоров'я, наркоторгівля, незаконне поводження зі зброєю, кіберзлочинність, торгівля людьми, колабораційна діяльність, воєнні злочини) та розробкою методики профайлінгу в умовах правового режиму воєнного стану.

Література

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII // База даних «Законодавство України» / *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2135-12 (дата звернення: 15.07.2026).

2. Кримінальний кодекс України : Кодекс України; Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України» / *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2341-14 (дата звернення: 15.07.2026).

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17 (дата звернення: 15.07.2026).

4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_789 (дата звернення: 03.07.2026).

5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19 (дата звернення: 03.07.2026).

6. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 № 3341-XII. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/3341-12 (дата звернення: 03.07.2026).

7. Березняк В. С., Марієнко А. О., Каторкін Р. А., Сидорова Е. О. Профайлінг у діяльності Національної поліції України: метод. рек. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2023.

8. Дмитрик Ю. І., Кондратюк О. В. Профайлінг у діяльності оперативних підрозділів. *Соціально-правові студії*. 2021. № 3(13). С. 95–100. DOI: https://doi.org/10.32518/2617-4162-2021-3-95-100

9. Зачек О. І., Дмитрик Ю. І. Застосування профайлінгу для протидії кіберзлочинності. *Соціально-правові студії*. 2020. № 4(10). С. 94–100. DOI: https://doi.org/10.32518/2617-4162-2020-4-94-100

10. Телійчук В. Г., Зінченко С. С. Щодо застосування профайлінгу в оперативно-розшуковій діяльності підрозділами кримінальної поліції Національної поліції України. *Юридичний бюлетень*. 2020. № 12. С. 184–193. DOI: https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.12.25

11. Гаман І. Г. Сучасний стан наукових розвідок психологічного портретування (профайлінгу) як психодіагностичного інструментарію. *Юридична психологія*. 2023. № 1(32). С. 93–100. DOI: https://doi.org/10.33270/03233201.93

12. Смутчак З. В. Кадровий профайлінг як технологія управління персоналом. *Вісник післядипломної освіти*. 2021. Вип. 17(46). С. 103–116.

13. Севрук В. Г. Характеристика жертв злочинів, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі. *Вісник Національного університету «Львівська політехні-*

ка». Серія: Юридичні науки. 2022. № 1(33). С. 197–204. DOI: https://doi.org/10.23939/law2022.33.197

14. Бігуняк А. О. Теоретична модель багатокомпонентної психологічної готовності працівників поліції до екстремальних умов служби. *Ментальне здоров'я*. 2026. № 2. С. 30–37. DOI: https://doi.org/10.32782/3041-2005/2026-2.6

15. Желізняк А. С. Міжнародний досвід психологічної підготовки до служби у поліції та психологічного забезпечення поліцейських. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 3(2). С. 100–103. DOI: https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.2.15

16. Зачек О. І., Дмитрик Ю. І. Проблема застосування профайлінгу в діяльності кіберполіції. Протидія кіберзлочинності та торгівлі людьми: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Львів: ЛьвДУВС, 2023. С. 19–21.

17. Лазаренко А. М., Павлюк А. В. ДНК-профілювання як вид криміналістичного профайлінгу в умовах воєнного стану. Судова експертиза: перспективи розвитку та окремі вектори змін: матеріали V Всеукраїнського форуму судових експертів (6 червня 2025 р.). Львів: Одеський науково-дослідний інститут судових експертиз МЮ України, 2025. С. 303–307.

Татаренко С. В.,
orcid.org/0000-0001-9425-0227
доктор філософії в галузі права,
доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності
та інформаційної безпеки
Донецького державного університету
внутрішніх справ

Пекарський С. П.,
orcid.org/0000-0003-0538-0391
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності
та інформаційної безпеки
Донецького державного університету
внутрішніх справ

Зеленський С. М.,
orcid.org/0000-0002-0945-4485
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності
та інформаційної безпеки
Донецького державного університету
внутрішніх справ

Дата першого надходження статті до видання: 15.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 19.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 21.10.2026